

ΘΕΟΥΡΓΙΚΗ – ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΙΑΤΡΙΚΗ ΚΑΙ Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΟΣ

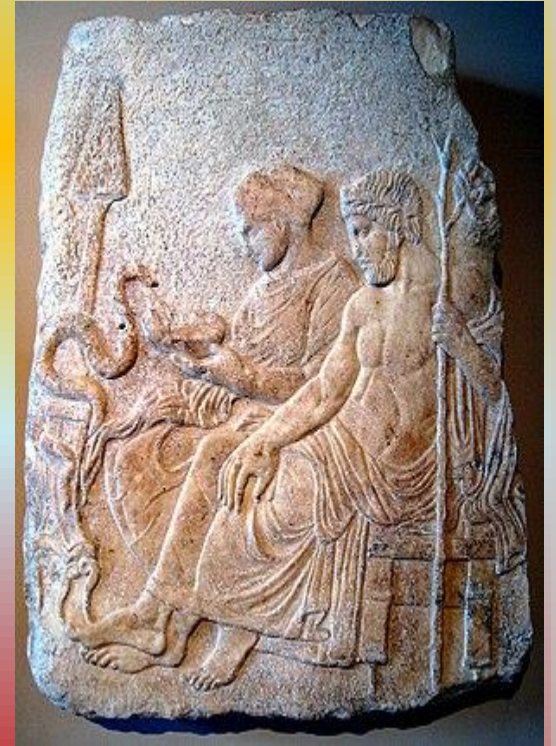
Δρ Κωνσταντίνος Χρ. Γκριτζαλης

kgritz@hcmr.gr

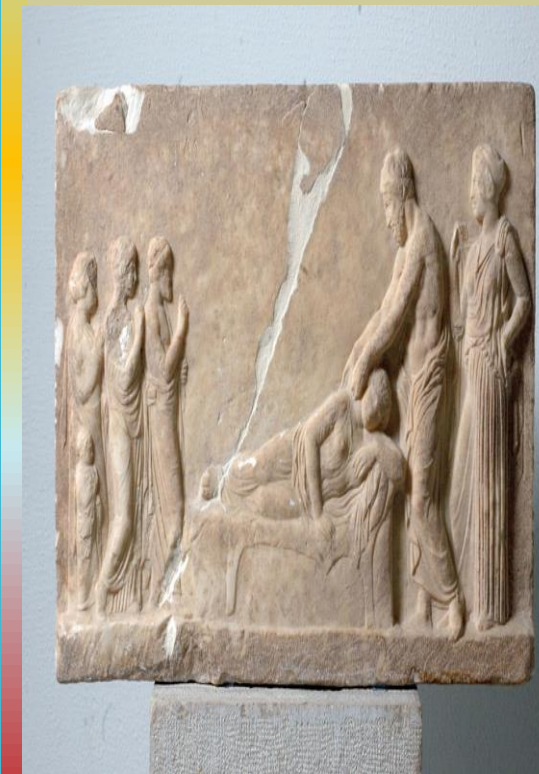
«Επιστημολογία, Ιστορία και Ηθική της Ιατρικής»

ΘΕΟΥΡΓΙΚΗ ΙΑΤΡΙΚΗ

ΘΕΟΥΡΓΙΚΗ ΙΑΤΡΙΚΗ

- Με τον όρο «θεουργική ιατρική» νοείται η ίαση που πραγματοποιείται μέσω της επενέργειας θείων δυνάμεων,
- Με τον όρο «επιστημονική ιατρική» νοείται η κλινική παρατήρηση και η εξερεύνηση των φυσικών αιτιών των ασθενειών, και η θεραπεία τους με τις επιστημονικές μεθόδους και πρωτόκολα της κάθε εποχής.
- Στην αρχαιότητα υπήρχε η γενική αντίληψη ότι: η ασθένεια και ο θάνατος ήταν τιμωρία από τους θεούς ή ακόμα και από τους ήρωες
- Συχνά ήταν η αρνητική συνέπεια μίας ανίερης πράξης ή μίας πράξης ενάντια στο θέλημα των θεών.
- Ασθένεια από το θεό ενδεχομένως να είναι προμήνυμα μίας μεγαλύτερης και χειρότερης συμφοράς.

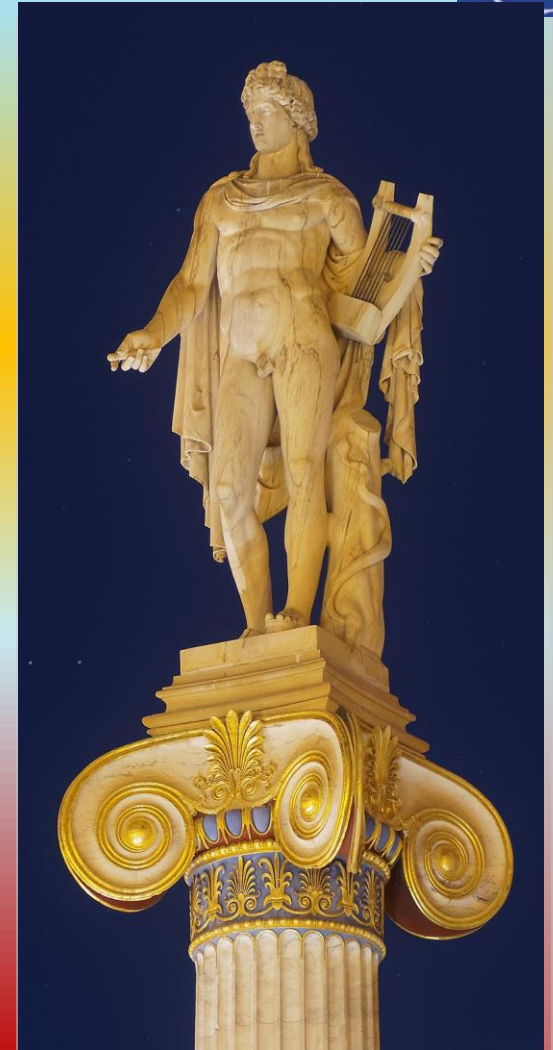
ΘΕΟΥΡΓΙΚΗ ΙΑΤΡΙΚΗ

- Ο Ιπποκράτης στο «Περί ιερῆς νοῦσου», θεωρεί ότι η επιληψία δεν είναι μια ασθένεια πιο θεϊκή από τις άλλες, «ἀλλὰ φύσιν μὲν ἔχειν καὶ τὰ ἄλλα νοσήματα, ὅθεν ἕκαστα γίνεται, φύσιν δὲ καὶ τοῦτο καὶ πρόφασιν».

Οι δώδεκα Θεοί του Ολύμπου, κύριοι θεοί της Ελληνικής μυθολογίας κάτοικοι στην κορυφή του Ολύμπου, όπου κέρδισαν την εξουσία νικώντας τους Τιτάνες. Οι Αρχαίοι Έλληνες δεν είχαν κάποιο συγκεκριμένο δωδεκάθεο, αλλά υπήρχαν μεγάλοι και μικρότεροι θεοί και άλλοι που λατρεύονταν τοπικά π.χ. ο Δίας, ο Ποσειδώνας και ο Άδης ήταν οι μεγαλύτεροι θεοί, ενώ ο Διόνυσος ήταν μικρότερος θεός. Όλοι είχαν θεραπευτικές ιδιότητες, αλλά, και να εξαπολύουν επιδημίες και ασθένειες

- Θεός της μαντικής ιατρικής
- Εφευρέτης της ιατρικής τέχνης
- Ιατρός των θεών
- Έχει επίσης και το όνομα Παίων, Παιήων ή Παιάν
- Εξαπολύει λοιμό στο στρατόπεδο των Αχαιών (Ομήρου, Ιλιάς)
- Αφιερωμένο το δέντρο της δάφνης (Δαφνηφορία)
- Ο Πausanίας μαρτυρεί την ύπαρξη ναών και αγαλμάτων του Απόλλωνα σε διάφορα μέρη της Ελλάδας, σημειώνοντας τις θεραπευτικές ιδιότητες του θεού
- Οι θεραπευτικές ιδιότητες του φαίνεται ότι είναι έμφυτες
- «νῦν δε μοι έρσήεις καὶ πρόσφατος ἐν μεγάροισι κείσαι, τῷ ἴκελος, ὃν τ' ἀργυρότοξος Ἀπόλλων οἷς ἀγανοῖσι βέλεσσιν ἐποιχόμενος καταπέφνη» (Ο Πρίαμος για τον Έκτορα).

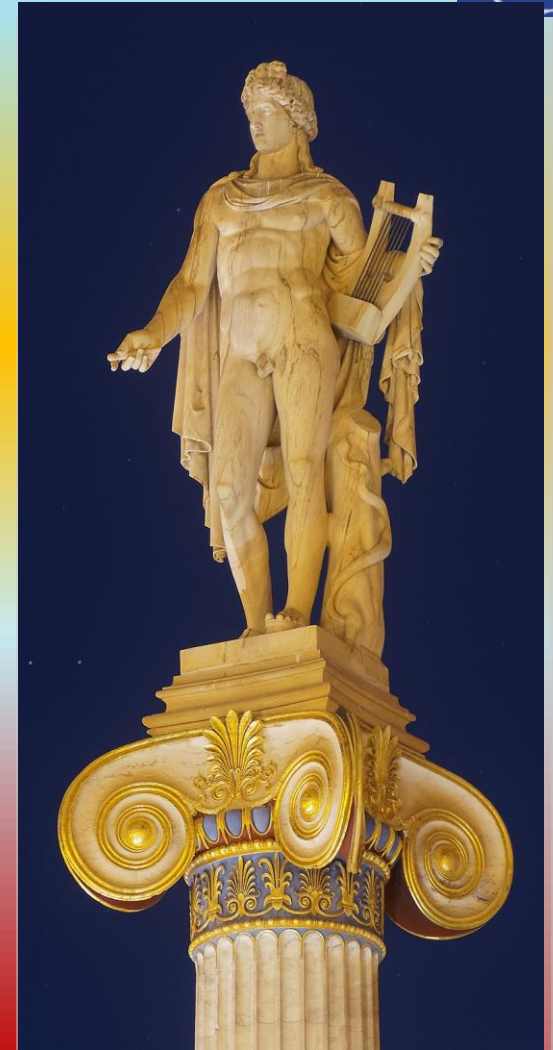

Ο θεός Απόλλων

ΠΡΟΣΩΝΥΜΙΑ: Αποτρόπαιος απομάκρυνε επαπειλούμενους κινδύνους, Σμινθεύς διότι απομάκρυνε ποντικούς, Παρνόπιος διότι απομάκρυνε τις ακρίδες, Ερισύβιος διότι απομάκρυνε μία ασθένεια των δημητριακών, Αλεξίκακος, Λοίμιος γιατί με τα βέλη του εκτοξεύει τον θάνατο-νόσους-λοιμούς, Αγνιεύς, Δαφνίτης, Επικούριος

Παραδείγματα αποστολής δεινών:

- Η περίπτωση του Αιπύτου, γιού του Ιππόθου, σύμφωνα με τον Πausανία. Η παράνομη είσοδός στο ναό του Ποσειδώνα στη Μαντίνεια, προκάλεσε την τύφλωσή του με κύμα θαλασσινό και τελικά τον άμεσο θάνατό του.
- Ο Απόλλων σκοτώνει με λοιμό 98 εφήβους από τους 100, στους Δελφούς από έναν χορευτικό όμιλο από τη Χίο,
- Επίσης σκοτώνονται 120 παιδιά από στέγη σε σχολείο, (ένα διεσώθη). Προμηνύματα της ναυμαχίας της Χίου με τους Πέρσες με επακόλουθο μεγαλύτερες συμφορές.

Ο θεός Απόλλων

Ναός του Επικούριου Απόλλωνος, Βάσσεις, Μεσσηνία

Παιώνια η κριόμορφος (*Paeonia arietina*)

- ΧΗΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΒΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ
- Αναλγητικές
- Αντι-οξειδωτικές
- Αντι-ογκωτικές
- Αντι-παθογενετικές
- Αντιφλεγμονώδεις
- Ανοσοτροποποιητικές
- Καρδιοπροστατευτικές
- Δράσεις στο Κεντρικό Νευρικό σύστημα

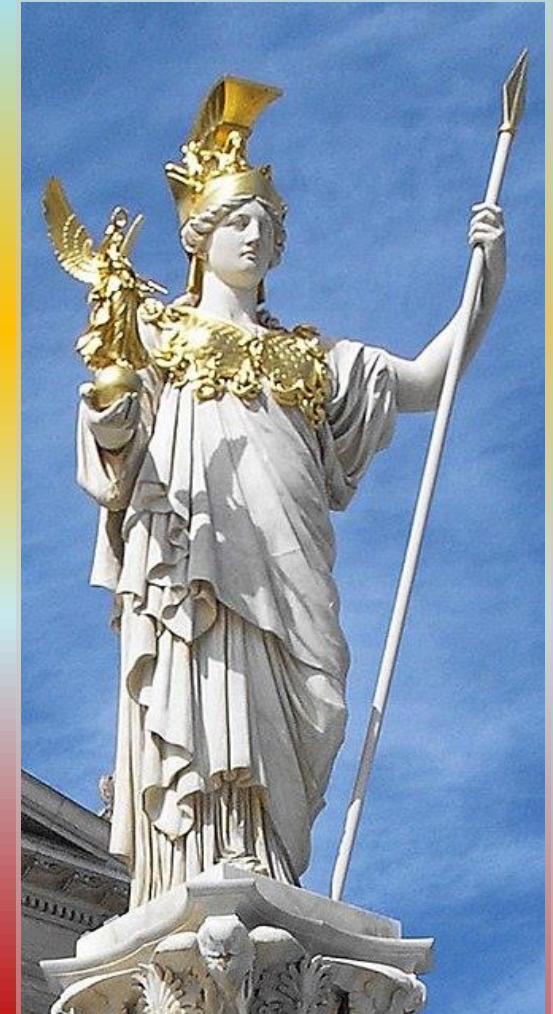
Δάφνη του Απόλλωνος

«ὄς πάντα φάρμακα οἶδεν» Ὀμηρος. Ιλιάς (Ε, 401). Αναφέρεται στον Παιώνα, μαθητή του Ασκληπιού, και ο οποίος πεθαίνοντας μεταβλήθηκε σε φυτό που ονομάστηκε Παιωνία. Αυτή είναι η μυθική αφετηρία για την μετέπειτα χρησιμοποίηση του φυτού ως φαρμακευτικού σε όλο τον αρχαίο κόσμο, στη Ρώμη, στο Βυζάντιο, στην Αναγέννηση και στους νεότερους χρόνους.

- Θεά της Σοφίας, των τεχνών και του σώφρονος πολέμου.
- Ιατρική θεότητα (Αθηνά Υγιεία)
- Προστάτις των οφθαλμών (Οφθαλμίτις ή Οπτιλέτις)
- Είχε την δυνατότητα να στείλει διάφορα νοσήματα και κυρίως παραφροσύνη
- Η γέννηση επίσης της Αθηνάς από το κεφάλι του Διός υπαινίσσεται ανάμνηση της συνηθισμένης στους λαούς της νεολιθικής εποχής ανατομήσεως του κρανίου. Ο «τοκετός» έγινε με την πρόκληση ρωγμής που εκτέλεσε με τα εργαλεία του ο θεός Ήφαιστος στο κρανίο του Διός.

Η γέννηση της Αθηνάς

Η θεά Αθηνά

Άλλα προσωνύμια της Αθηνάς: Παλλάς, Γλαυκώπις, Αρεία, Εργάνη, Ιτωνία, Παρθένος, Πρόμαχος,

Πολιάς, Προναία, Ζωστηρία

Ο Τειρεσίας άθελα του είδε την Αθηνά γυμνή ενώ έκανε μπάνιο.

Αυτό είχε ως συνέπεια η θεά να τιμωρήσει τον Τειρεσία με τυφλότητα.

Αναγνωρίζοντας όμως την αθωότητά (ότι δεν την είδε σκόπιμα γυμνή), τον αποζημίωσε δίνοντάς του τη μαντική τέχνη.

Louis-Jean-Francois Lagrenée - Teiresias and Athena

- Βασίλισσα των βουνών και των δασών, θεά του κυνηγιού, προστάτιδα των μικρών παιδιών και ζώων, και θεά του φεγγαριού,
- Προστάτις επιτόκων, βρεφών και νηπίων
- Θεράπευε διάφορα νοσήματα, κυρίως την τύφλωση και κατάπευε τους λοιμούς

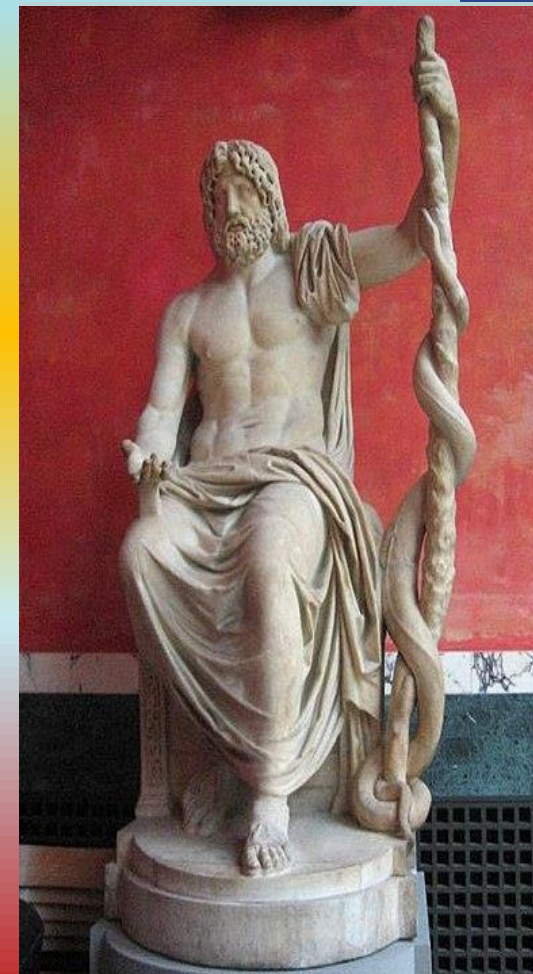
Αναπαράσταση της Αρτέμιδος και ελαφιού σε νόμισμα της Βαργυλίας, 2^{ος} - 1^{ος} αιώνας π.Χ.

Η θεά Άρτεμις

ΗΣΙΟΔΟΣ – «Θεογονία» 918–920 ...Και η Λητώ γέννησε τον Απόλλωνα και τη σαΐτοβόλα Άρτεμη, τα πιο αγαπητά παιδιά απ' όλους τ' Ουρανού τους απογόνους, σαν με το Δία έσμιξε ερωτικά που την αιγίδα έχει...

- Σε ωδή παρουσιάζονται οι θεραπευτικές πρακτικές που χρησιμοποιούσε ο Ασκληπιός παρόμοιες των ομηρικών ιατρών, καθώς και μ' αυτές της ιπποκρατικής συλλογής. Παράλληλα χρησιμοποιεί ως μέθοδο θεραπείας και τα ξόρκια, που δεν σχετίζονται με τις μεθόδους των ιατρών. Αυτό εξηγείται στο μέτρο που οι υπερφυσικές μέθοδοι συνάδουν με τη θεία καταγωγή του
- Παράδοση αναφέρει αναγγέλονταν ευρέως η ικανότητα του Ασκληπιού να βρίσκει ό,τι θέλει για τη θεραπεία των ασθενών καθώς και να ανασταίνει νεκρούς

Ασκληπιός

“Έτερος δι’ εστί Ληθαίος ποταμός ο περί Τρίκκην εφ’ ώ ο Ασκληπιός γεννηθήναι λέγεται”

(Στράβων, XIV 647)

ΞΕΝΟΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

- Οι θεοί της Ανατολής ασκούσαν μία γοητεία
- Νέα μαντική δύναμη σε σχέση με τα τοπικά μαντεία, (απομυθοποιημένα κατά την ελληνιστική και ρωμαϊκή περίοδο)
- Αιγυπτιακές θεότητες: Σάραπς και Ίσις (με θεραπευτικές ιδιότητες και γι' αυτό συνδέθηκαν στενά με τον Ασκληπιό σε επίπεδο λατρείας).
- Ο θεός Σάραπς είχε αιγυπτιακές ρίζες και ήταν ένας ιατρομαντικός θεός, που ενεργούσε μέσω της εγκοίμησης (όπως ο Ασκληπιός)
- Η Ίσις ήταν η θεά που τον συνόδευε, όπως η Υγεία τον Ασκληπιό.
- Σαραπεία (σαραπίεια) ή σεραπεία: αντίστοιχα των Ασκληπιείων, πολλά στην ηπειρωτική, και τη νησιωτική Ελλάδα, ιδίως μετά τον 3^ο αιώνα

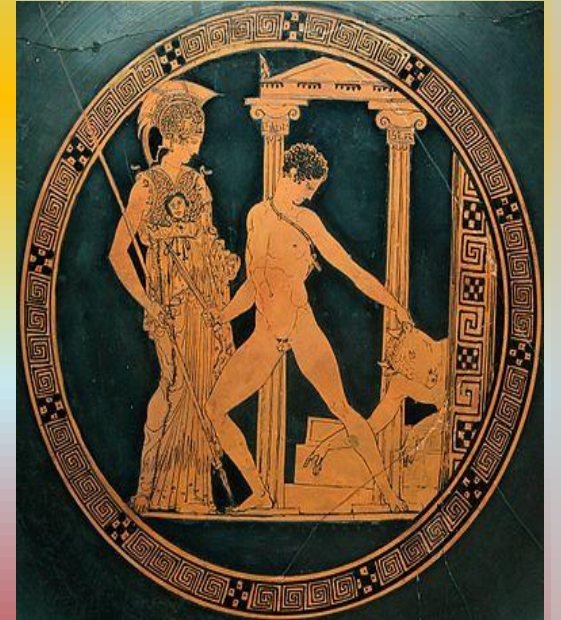
Σάραπς ή Σέραπς

Ίσις

ΜΥΘΟΛΟΓΙΚΟΙ ΗΡΩΕΣ ΚΑΙ ΙΑΤΡΙΚΗ

- Αρχαίος μυθικός ήρωας, θεωρούμενος ως ο μέγιστος των Ελλήνων ηρώων
- Ανακάλυψε τις κατευναστικές και ανακουφιστικές ιδιότητες των θερμών λουτρών (ονομάσθηκαν Ηράκλεια)
- Ανακάλυψε τις δράσεις από διάφορα βότανα
- Ορισμένοι άθλοι του ήταν μια δευτερεύουσα ιαματική θεότητα, αφού είχαν υγειονομική σκοπιμότητα
- Κάθαρση των στάβλων του Αυγεία, η δυσσομία από τους οποίους εγκυμονούσε σοβαρότατους κινδύνους για την υγεία του πληθυσμού όχι μόνο της περιοχής, αλλά ολόκληρης της Πελοποννήσου
- Υγειονομικής σημασίας και ο άθλος με τις στυμφαλίδες όρνιθες. Τα χαλκόρραμφα, χαλκώνυχα, χαλκόφτερα και ανθρωποφάγα πουλιά θεωρούνταν δαίμονες του πυρετού και η εκδίωξή τους τον χαρακτηρίζει αυτοδικαίως ως θεότητα ιαματική. Ίσως αυτά τα κουνούπια του έλους της Στυμφαλίας να προκαλούσαν ελονοσία και τα οποία εκδίωξε, πιθανόν αποξηραίνοντας το έλος.

Ο Ηρακλής ή Αλκαίος
ή Αλκείδης

[Τελέσας δὲ τοῦτον τὸν ἄθλον τὸν Ὀλυμπικὸν ἀγῶνα συνεστήσατο, κάλλιστον τῶν τόπων πρὸς τηλικαύτην πανήγυριν προκρίνας τὸ παρά τὸν Ἀλφειὸν ποταμὸν πεδίον, ἐν ᾧ τὸν ἀγῶνα τοῦτον τῷ Διὶ τῷ πατρίῳ καθιέρωσε. στεφανίτην δ' αὐτὸν ἐποίησεν, ὅτι καὶ αὐτὸς εὐηργέτησε τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων οὐδένα λαβὼν μισθόν. τὰ δ' ἀθλήματα πάντα αὐτὸς ἀδηρίτως ἐνίκησε, μηδενὸς τολμήσαντος αὐτῷ συγκριθῆναι διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀρετῆς, καίπερ τῶν ἀθλημάτων ἐναντίων ἀλλήλοις ὄντων· τὸν γὰρ πύκτην ἢ παγκρατιαστὴν τοῦ σταδιέως δύσκολον περιγενέσθαι, καὶ πάλιν τὸν ἐν τοῖς κούφοις ἀθλήμασι πρωτεύοντα καταγωνίσασθαι τοὺς ἐν τοῖς βαρέσιν ὑπερέχοντας δυσχερὲς κατανοῆσαι. διόπερ εἰκότως ἐγένετο τιμώτατος ἀπάντων τῶν ἀγῶνων οὗτος, τὴν ἀρχὴν ἀπ' ἀγαθοῦ λαβῶν]- Διόδωρος Σικελιώτης [4,14]

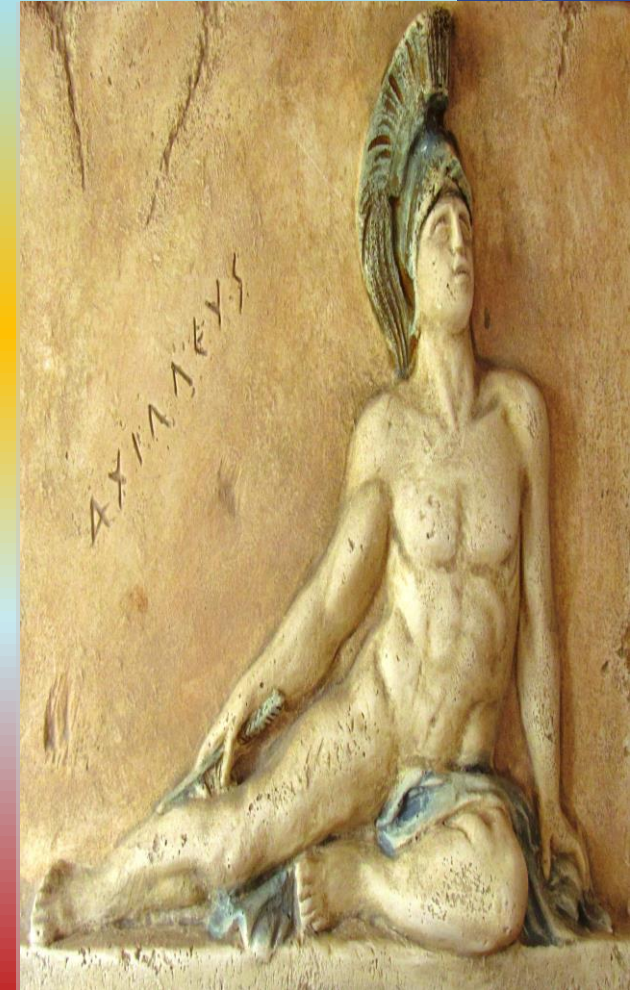
- Θεραπύει τον Τήλεφο με δικής του ανακάλυψης βότανο
- Ενδέχεται όμως να τον θεράπευσε με την σκωρία της λόγχης του (πρώιμη εφαρμογή της ομοιοπαθητικής;;)

Achillea millefolium

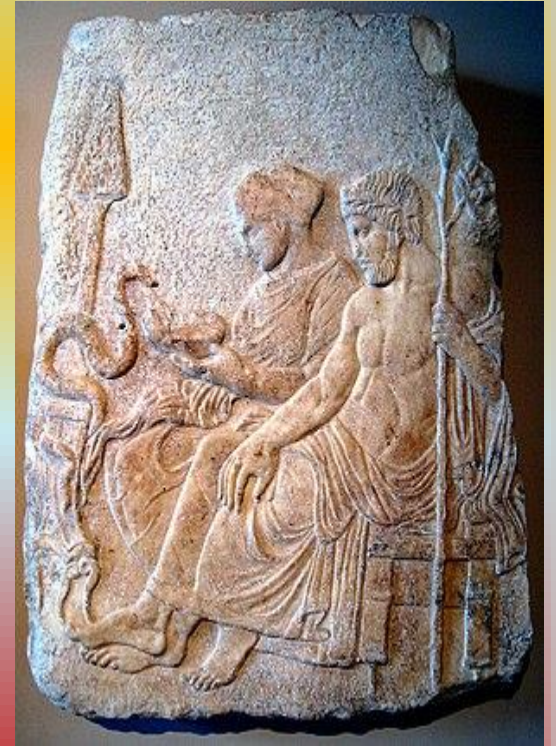
(Αχιλλεία η χιλιάφυλλος) L., 1753

- Αντισηπτικό
- Αντισπασμωδικό
- Στυπτικό
- Πικρό τονωτικό
- Εφιδρωτικό
- Υποτασικό
- Περιφερειακό αγγειοδιασταλτικό
- Αντιπυρετικό
- Ήπιο διουρητικό και αντισηπτικό του ουροποιητικού
- Σταματάει την εσωτερική αιμορραγία
- Εμμηναγωγό, τονωτικό της έμμηνου ρύσης
- Διεγερτικό της πέψης
- Αντιφλεγμονώδες
- Αντιισταμινικό

Ο Αχιλλεύς θνήσκων

ΜΑΝΤΙΚΗ ΙΑΤΡΙΚΗ

ΜΑΝΤΙΚΗ ΙΑΤΡΙΚΗ

- Στην αρχαιότητα συνδεόταν η μαντική τέχνη με τη θεραπεία. Ιπποκράτους «Επιστολαί»: «*ἰητρικὴ δὲ καὶ μαντικὴ καὶ πάνυ ξυγγενέες εἰσίν, ἐπεὶ καὶ τῶν δυοῖν τεχνῶν πατήρ εἷς Ἀπόλλων, ὁ καὶ πρόγονος ἡμέων, εὐούσας καὶ ἐσομένας νούσους προαγορεύων καὶ νοσέοντας καὶ νοσήσοντας ἰώμενος*»
- Η πρόβλεψη του μέλλοντος και σε κοινωνικό και σε ατομικό επίπεδο αποτελεί σε όλες της εποχές δελεαστικό ζητούμενο. Αξιοσημείωτη είναι και προκαλεί ίσως εντύπωση η πληθώρα μορφών μαντείας και μαγείας της εποχής: αστρολογία, αλεκτορομαντεία, αλευρομαντεία, βιβλιομαντεία, γεωμαντεία, εικονομαντεία, μαντική διαμέσου ήχων, κατοπτρομαντεία, κλήδονες, κληρομαντεία, κοσκινομαντεία, κριθομαντεία, λεκανομαντεία, νεκρομαντεία, νεφομαντεία, ονειρομαντεία, πυρομαντεία, ωμοπλατοσκοπία, οιωνοσκοπία κ.ά.
- Ενώ στην αρχαιότητα διαχωριζόταν η μαγεία από τη μαντεία, με την εμφάνιση του Χριστιανισμού, ταυτίζεται η μαγεία με τη μαντεία, γιατί και οι δύο ασχολούνται με τους δαίμονες.

«...ἀλλ' ὅτι ἅ θύει τὰ ἅ ἔθνη, δαιμονίοις θύει καὶ οὐ Θεῶ· οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι...»

- Ο Κόροιβος επισκέφθηκε τους Δελφούς ζητώντας να τιμωρηθεί από το θεό για το φόνο της Ποινής, για να σταματήσει η επιδημία
- Ο βασιλιάς της Ηλείας Ίφιτος συμβουλευτήκε το δελφικό θεό όταν η Ελλάδα υπέφερε από εμφύλιο πόλεμο και λοιμώδη νόσο
- Με δελφικό χρησμό, οι Κλεωναίοι μαστιζόμενοι από λοιμώδη νόσο, θυσίασαν ένα τράγο ενώ ανέτελλε ο ήλιος. Επειδή απαλλάχθηκαν, έστειλαν στον Απόλλωνα χάλκινο τράγο ως ανάθημα
- Ο βασιλιάς των Λυδών Κροίσος προκειμένου να θεραπεύσει τον κωφάλαλο γιο του, ζήτησε χρησμό από τους Δελφούς
- Οι τραυματισμένοι κατέφευγαν στην Πυθία για να τους δώσει τον κατάλληλο χρησμό που θα τους θεράπευε
- Το Μαντείο του Δία στην Δωδώνη έδινε χρησμούς για θέματα υγείας και ατεκνίας
- Διαχωρισμός μεταξύ των μαγικών και των μαντικών τεχνών (οιωνοσκοπία, υδρομαντεία, λεκανομαντεία, κτλ.). Οι μαγικές τέχνες δεν ήταν αποδεκτές από την επίσημη θρησκεία. Αντίθετα, η μαντεία ήταν ένας θεσμός επίσημα αναγνωρισμένος, αφού μέσω των τελετουργιών της αποσκοπούσε να επικοινωνήσει με μία ανώτερη θεότητα, και όχι με κάποιον κατώτερο δαίμονα.

Το Μαντείο
των Δελφών

Το Μαντείο του Δία
στην Δωδώνη

Οι χρησμοί που έδινε ο θεός μέσω της Πυθίας ήταν στίχοι ασαφείς και διφορούμενοι, με δυσκολία ορθής ερμηνεύονταν.

Γι' αυτό ο Απόλλων ονομάζονταν και Λοξίας, δηλαδή πλάγιος.

ΑΜΦΙΑΡΑΟΣ

- Ο Αμφιάραος ήταν μυθικός χρησμοδότης ήρωας, μάντης των ονείρων και λατρεύτηκε και ως ιατρός.
- Το σημαντικότερο ιερό του Αμφιαράου βρισκόταν στην περιοχή του Ωρωπού.
- Ο βωμός στο ναό του διαιρούνταν σε πέντε μέρη, και το καθένα ήταν αφιερωμένο σε θεότητες, σε ήρωες και συζύγους ηρώων, σε νύμφες και ποτάμιες θεότητες.
- Στο ιερό του πραγματοποιούνταν επίσης εγκοιμήσεις και πριν την εγκοίμηση ο ασθενής υποβαλλόταν σε καθασμό.

ΑΜΦΙΑΡΑΟΣ

ΤΡΟΦΩΝΙΟΣ

- Σημαντικός μάντης, ήρωας-θεραπευτής με λατρεία στην Λειβαδιά.
- Ήταν ένας αρχαίος θεός που είχε εκπέσει στην τάξη των ηρώων.
- Το μαντείο του ήταν μία βαθιά χαράδρα στην πλαγιά του βουνού. (οι μαντικές σπηλιές ήταν στην πραγματικότητα είσοδοι στον κόσμο των ψυχών).
- Ο ικέτης του Τροφωνίου έπρεπε να κατέβει στα έγκατα της γης για να συναντηθεί εκεί με το θεό.

ΤΡΟΦΩΝΙΟΣ

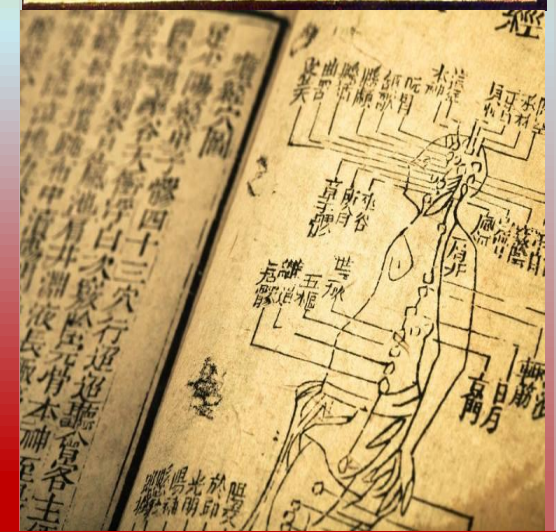
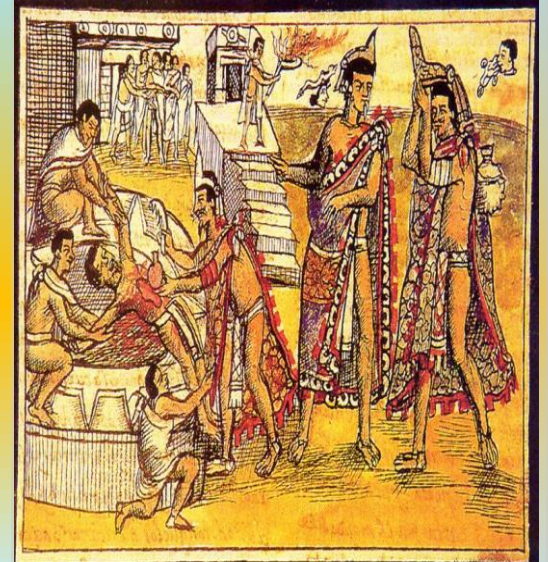
Μαρμάρινο ανάγλυφο άρμα από το ιερό του Αμφιαράου στον Ωρωπό (4^{ος} αι. π.Χ.)

ΜΑΓΕΥΤΙΚΗ ΙΑΤΡΙΚΗ

Ο όρος «μαγευτική θεραπευτική» αφορά την ίαση μέσω μαγικών μεθόδων και μαγικών τελετουργιών, οι οποίες στην αρχαιότητα, αλλά και μετέπειτα στόχευαν στην υποταγή του θείου θελήματος στο ανθρώπινο, ενώ στον χριστιανισμό χαρακτηρίζονταν ως έργα δαιμονικής πλάνης.

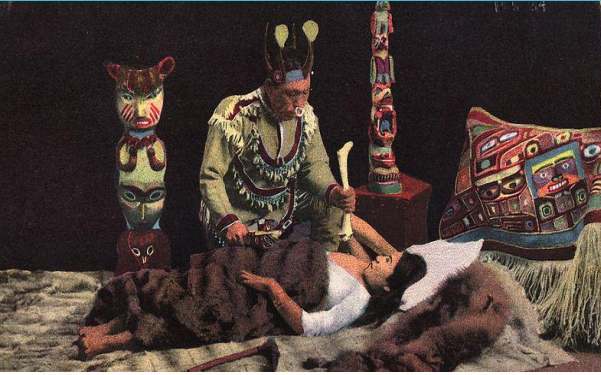
ΘΕΟΥΡΓΙΚΗ ΙΑΤΡΙΚΗ ΑΛΛΩΝ ΛΑΩΝ

ΘΕΟΥΡΓΙΚΗ ΙΑΤΡΙΚΗ ΑΛΛΩΝ ΛΑΩΝ

- Η ίδια αντίληψη για τις ασθένειες ως τιμωρία των θεών επικρατούσε και σε άλλους λαούς. Όταν Σκύθες στρατιώτες σύλησαν το λατρευτικό κέντρο της Ουρανίας Αφροδίτης (Ασκαλώνα της Συρίας), εκείνη τιμώρησε αυτούς και τους απογόνους τους με τη «θήλεαν νοῦσον»
- Οι Πέρσες θεωρούσαν ότι η λέπρα και η λεύκη προσβάλλει αυτούς τους ανθρώπους που αμάρτησαν στον ήλιο, τον οποίο λάτρευαν ως θεό. Οι πάσχοντες από αυτές τις ασθένειες ήσαν σε απομόνωση. Οι δε ξένοι απελαύνονταν.
- Ο βασιλιάς των Περσών Καμβύσης κυριεύεται από μανία ως τιμωρία από τους θεούς, ύστερα από ανίερη πράξη, συγκεκριμένα τραυμάτισε τον Άπη, ενός ευνοούμενου κάποιου Αιγύπτιου θεού.

Ινδιάνοι
Σαμάνοι – Θεραπευτές

Ο Αφρικανός
Μάγος – Γιατρός

Θιβετανοί
Θεραπευτές – Λάμα

Imhotep ή Imuthes,
Ιμούθης

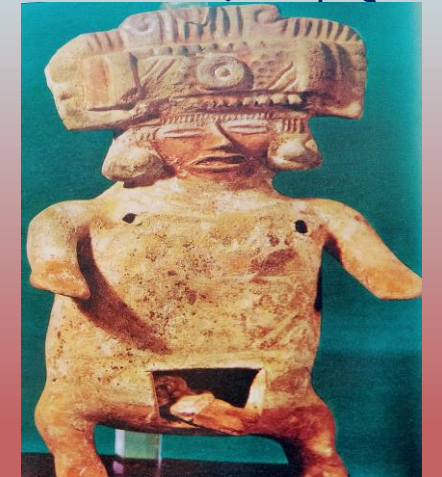
Εβραϊκή ιατρική

Ινδική ιατρική

Οι ρίζες της αστρολογίας
πιθανόν στους Σουμέριους

Παράσταση θεάς από το
Μεξικό

Μάσκα του θεού
Nanahuatzin (σύφιλη του θεού)

ΦΥΛΑΧΤΑ - ΠΕΡΙΑΠΤΑ

Το φυλαχτό ή φυλακτό ή γούρι, το περιάπτον των αρχαίων Ελλήνων, αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα "μέσα" με τα οποία επιδιώκεται άλλοτε η αποτροπή και πρόληψη κακού και άλλοτε η επίτευξη αγαθού και ευδαιμονίας (Γεώργιος Μέγας, Λαογράφος)

- Περιέχουν ιερά κειμήλια είτε σχηματίζονται από πλήθος υλικών που έχουν καταξιωθεί μέσω της παράδοσης, όπως για παράδειγμα, το "τίμιο ξύλο", "άγιο μύρο", "αγιασμός", κόκαλα ή δόντια ή δέρματα ζώων (νυχτερίδας, φιδιών κ.λπ.), ξόρκια γραμμένα σε ύφασμα ή χαρτί, ακόμη διάφορες ουσίες όπως π.χ. αλάτι, λιβάνι, ρόδι, σκόρδο, κωσταντινάτο, χρυσή λίρα, πέταλο, χάντρα μάτι, τμήμα υφάσματος αρχιερατικού μανδύα και άλλα που συμβολίζουν την γονιμότητα, την καλοτυχία και την ειρήνη όπως το δέντρο της ζωής, το περιστέρι, η νότα και το σπίτι.
- Σε πολλά από τα παραπάνω στοιχεία είναι εύκολη η διάγνωση της συνειρμικής λογικής (αποτροπής ή προφύλαξης) έναντι της βασκανίας κ.λπ
- Επίσης άλλα παρόμοια έθιμα με φυλαχτά βρίσκουμε την Πρωτοχρονιά.

ΜΕΣΑ ΕΚΚΛΙΣΕΩΝ
ΓΙΑ
ΙΑΣΗ
ΣΤΗΝ ΠΡΩΪΜΗ ΚΑΙ
ΥΣΤΕΡΗ
ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΦΥΛΑΧΤΑ-ΠΕΡΙΑΠΤΑ

Ασημένιο βραχιόλι-φυλακτό του 7^{ου} αι. Στο κεντρικό μέταλλο εικονίζεται το αποτροπαϊκό θέμα του ιερού καβαλάρη που φονεύει το δαίμονα.

Σταυρόσχημα ειδώλια 3.800-2.400 π.Χ. Ευρίσκονται σε τάφους κυρίως παιδιών και γυναικών. Πιθανός συσχετισμό τους με τη γονιμότητα. Ίσως να συνδέονταν με τη λατρεία της Μητέρας-Θεάς ή με τελετουργίες σχετικές με τον τοκετό, καθώς η ιδέα της γέννησης φαίνεται να κυριαρχεί στην ειδωλοπλαστική αυτής της περιόδου.

Περίαπτο από χρυσό σε σχήμα ροδιού. Μυκήνες, νεκροταφείο Καλκάνι. Θαλαμωτός τάφος 518 (15^{ος}-14^{ος} αι. π.Χ.).

Εικ.5: Χρυσά περίαπτα γλαυκός από τον Κακόβατο και την Περιστεριά

Πράσινος ίασπις με παράσταση του θαύματος της αιμορροούσας. Φυλακτό για την αιμορραγία της μήτρας. Αθήνα, Μουσείο Μπενάκη, 6^{ος} - 7^{ος} αι.

Αποτροπαϊκά και περίαπτα - τα Μινωικά φυλαχτά

8^{ος} - 6^{ος} αι. π.Χ.

Χρυσό περίαπτο με ένθετο καμέο φέρον παράσταση της Αφροδίτης με τον Έρωτα. Ερωτικό φυλακτό. Συλλογή Σταθάτου 6^{ος} - 7^{ος} αι.

ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΕΘΝΙΚΟΥ & ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Φυλαχτό
ca. 1840-70
Tlingit, Native American

Φυλαχτό
Αφρικανικής φυλής

Φυλαχτό της πόρπης
της ζώνης της Ίσιδας,
1250-1100 π.Χ.

Φυλαχτό της ζωής
Ankh,
1400-1390 π.Χ.

Αιγυπτιακή μούμια Pyry-lw,
664-525 π.Χ. Derby Museum,
Manchester University

Djed, wadj και φιγούρες θεών, φυλαχτά από αιγυπτιακή φαγεντιανή.

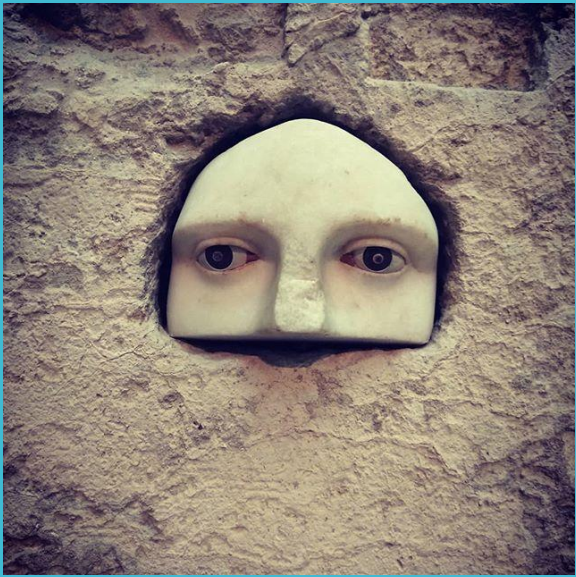
ΑΝΑΘΗΜΑΤΑ

- Τα αναθήματα θεωρούνται διαχρονικά τα ορατά σύμβολα που μαρτυρούν τη προσωπική σχέση και την επαφή του ανθρώπου με το θείο και αποτελούν μία μορφή τάματος.
- Ελεύθερη βούληση του ανθρώπου,
- Εμπεριέχει και την έννοια της υποχρέωσης ή της εξόφλησης ενός χρέους. Είναι πράξη «υποχρεωτικής ελευθερίας» ή της «ελεύθερης υποχρέωσης», (ιδίως όταν αιωρείται η απειλή μίας θείας τιμωρίας ή η έκβαση μίας σοβαρής νόσου);
- Αποτελεί ένα είδος ανταλλαγής ή διαπραγματεύσεως;

ΜΕΣΑ ΕΚΚΛΗΣΕΩΝ
ΓΙΑ
ΙΑΣΗ
ΣΤΗΝ ΠΡΩΪΜΗ ΚΑΙ
ΥΣΤΕΡΗ
ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΤΗΤΑ

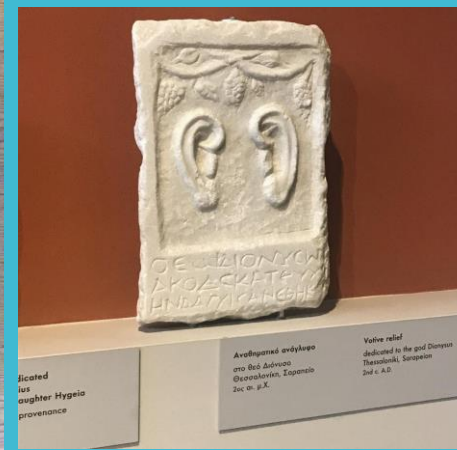

ΑΝΑΘΗΜΑΤΑ

ΜΕΣΑ ΕΚΚΛΙΣΣΕΩΝ
ΓΙΑ
ΙΑΣΗ
ΣΤΗΝ ΠΡΩΪΜΗ ΚΑΙ
ΥΣΤΕΡΗ
ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΤΗΤΑ

*“Τάδε σοι Διόφαντος
επεύχομαι σώσον με, μάκαρ,
σθεναρώτατε, ιασάμενος
ποδάγραν κακήν, προς σου
πατρός, ω μεγάλ' εύχομαι, ου
γαρ τις επιχθονίων βροτών
τοιώνδε πόροι λύσιν αλγέων.
Μόνος ει συ, μάκαρ θείε,
σθένων. Σε γαρ θεοί οι
πανυπείροχοι δώρον μέγα, τον
φιλελήμονα, θνητοίς έπορον,
λύσιν αλγέων...”* Διόφαντος
από τον Σφηττό (Εκκλιση
στον Ασκληπιό)

ΑΝΑΘΗΜΑΤΑ

ΓΟΝΙΜΙΚΗ ΛΑΤΡΕΙΑ

- Η γονιμική λατρεία εντοπίζεται από την παλαιολιθική εποχή
- Θεωρείται ιδιαίτερα δημοφιλής η γονιμική μαγεία καθώς έχουν βρεθεί ειδώλια της θεάς της γονιμότητας. Οι σχετικές τελετουργίες είχαν σκοπό τη γονιμότητα και τον τοκετό των γυναικών, αλλά και τον πολλαπλασιασμό των ζώων
- Η λατρεία της θεότητας της γονιμότητας συνεχίζεται και κατά τη νεολιθική εποχή, αλλά και μετέπειτα.

ΜΕΣΑ ΕΚΚΛΙΣΕΩΝ
ΓΙΑ
ΙΑΣΗ
ΣΤΗΝ ΠΡΩΪΜΗ ΚΑΙ
ΥΣΤΕΡΗ
ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΓΟΝΙΜΙΚΗ ΛΑΤΡΕΙΑ

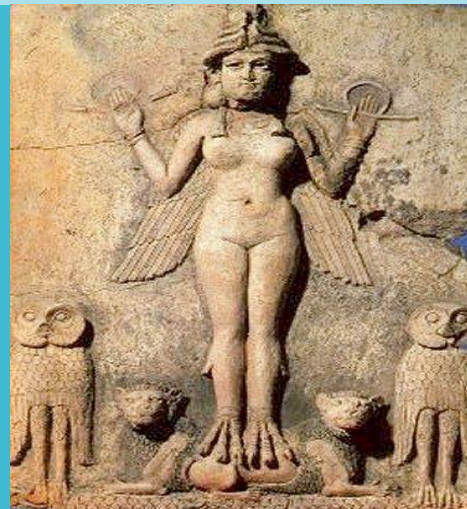
Ιστάρ,
βαβυλωνιακή Θεά
του έρωτα, της
γονιμότητας και
του πολέμου

Θεά
Γονιμότητας-
Τροφίς
(Π. Ινδός;)

Θεά Γονιμότητας, η
Βρεφοκρατούσα με τα
μεγάλα μάτια

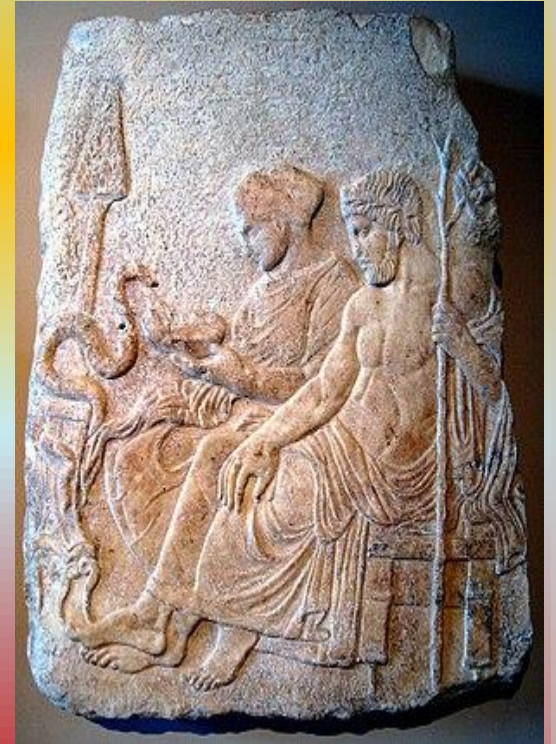
Ινάννα, θεά της
γονιμότητας στους
Ασσύριους

ΜΕΣΑ ΕΚΚΛΙΣΕΩΝ
ΓΙΑ
ΙΑΣΗ
ΣΤΗΝ ΠΡΩΪΜΗ ΚΑΙ
ΥΣΤΕΡΗ
ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΓΟΝΙΜΙΚΗ ΛΑΤΡΕΙΑ

ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΙΑΤΡΙΚΗ

ΜΕΣΑΙΩΝΑΣ

- Πανδημίες
- Πόλεμοι

ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ
ΤΩΝ
ΠΑΣΧΟΝΤΩΝ
ΣΕ
ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ

ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΜΟΝΤΕ ΚΑΣΣΙΝΟ

- Πρότυπο Μοναστηριού - Άνθισε η μοναστική ιατρική
- Ανάδειξη σπουδαίο κέντρο ιατρικής μελέτης – πρόδρομος πραγματικής ιατρικής σχολής και πεδίο μελέτης κλασικών και βυζαντινών ιατρικών χειρογράφων
- Κοντά του το 820 ιδρύει ο αρχιδιάκονος Adelmus ιδρύει νοσοκομείο
- Το Montecassino απετέλεσε πρότυπο για την ίδρυση πολυάριθμων μοναστηριών με νοσοκομειακά παραρτήματα σε όλη την Ευρώπη
- Διάδοση ιατρικής σε πολλά μοναχικά τάγματα
- Ίδρυση θεραπευτηρίων για μοναχούς δίπλα στα μοναστήρια, τα οποία εξελίχθηκαν σε νοσοκομεία για τους λαϊκούς
- Επισκέψεις ασθενών για θεραπεία αλλά και επισκέψεις μοναχών σε οικίες
- Εφαρμογή της εγκοίμησης (κατά το πρότυπο αρχαίων Ασκληπιείων)
- Θαυματουργική επέμβαση που έγινε «κατ' όναρ από τον Άγιο Βενέδικτο» με ειδικό εργαλείο στον Ερρίκο Β' της Βαυαρίας το 1014 που έπασχε από λιθίαση του ουροποιητικού

ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ
MONTECASSINO

Το Μόντε Κασίνο είναι βραχώδης λόφος ο οποίος βρίσκεται σε απόσταση περίπου 130 χλμ ΝΑ της Ρώμης, και περίπου δύο χλμ δυτικά της πόλης του Κασίνο (το ρωμαϊκό Casinum). Ο Αγ. Βενέδικτος εκ Νουρσίας ίδρυσε το πρώτο του μοναστήρι το 529, (πηγή του Τάγματος των Βενεδικτίνων). Ήταν, επίσης, η περιοχή διεξαγωγής της Μάχης του Μόντε Κασίνο το 1944, οπότε το κτήριο της μονής καταστράφηκε από τους βομβαρδισμούς των Συμμάχων και ξαναχτίστηκε μετά τον πόλεμο.

Μέτρα από εκκλησιαστικές συνόδους για περιορισμό των δράσεων και κοσμικότητας των μοναχών και κληρικών

- 12^{ος} αι. Περιοριστικά μέτρα σε μοναχούς και κληρικούς για την άσκηση της ιατρικής
- 13^{ος} αι. Πλήρης απαγόρευσης εξόδου μοναχών από τις μονές ακόμη και για ιατρικούς σκοπούς

ΣΤΑΔΙΑΚΗ ΜΕΤΑΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΣΕ ΛΑΪΚΟΥΣ

ΑΡΧΗ ΙΔΡΥΣΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ

Η ΙΑΤΡΙΚΗ ΛΑΜΒΑΝΕΙ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΗ

Università degli Studi di
Padova

1222

ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΠΕΤΣΕΡΣΚΥ

- Οι πρώτες γραπτές μαρτυρίες ιατρικού περιεχομένου εμφανίζονται στη Ρωσία μετά τον εκχριστιανισμό της κατά τον 10^ο αιώνα. Το Κίεβο βρίσκεται στο απόγειο της δύναμής του. Οι βυζαντινοί απεσταλμένοι φέρουν μαζί με τη διδασκαλία του ευαγγελίου και την ελληνική γραφή, τις πρώτες γνώσεις υγειονομικής οργάνωσης της αχανούς χώρας.
- Οι πρώτες νοσηλευτικές μονάδες ιδρύονται μέσα στα μοναστήρια (Κίεβο, Μ. Πετσέρσκι). Υποστηρίζονται από τους μοναχούς που φροντίζουν και νοσηλεύουν φτωχούς και ασθενείς, με βάση ελληνικά ιατρικά χειρόγραφα. Οι ιατρικές τους υπηρεσίες φθάνουν μέχρι τη δυνατότητα χειρουργικών επεμβάσεων, όπως διάτρηση κρανίου και ακρωτηριασμοί, όπως τεκμηριώνεται από σχετικά ευρήματα.
- Η μοναστηριακή ιατρική ενθαρρύνεται από το κράτος που τη χρηματοδοτεί, εφόσον το 996, ο Βλαδίσμηρος ο Σοφός προσφέρει το 10% των κρατικών εσόδων στην εκκλησία για φιλανθρωπικό έργο.

ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ
ΠΕΤΣΕΡΣΚΥ

ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΠΕΤΣΕΡΣΚΥ

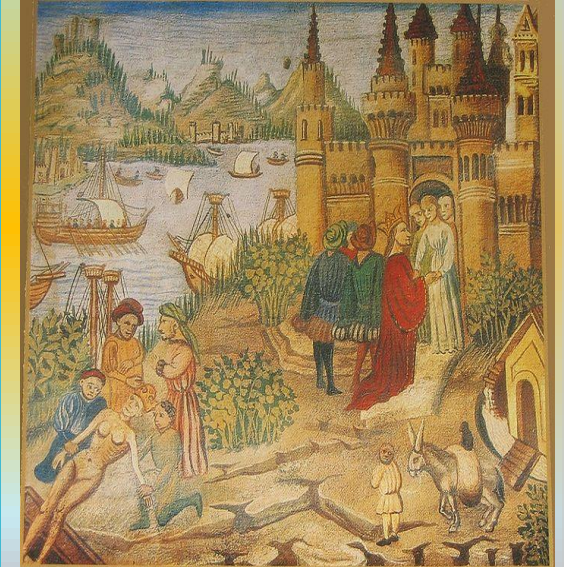
- Ωστόσο, ένα ελάχιστο τμήμα του πληθυσμού επωφελείται από τις μοναστηριακές υπηρεσίες. Οι περισσότεροι εμπιστεύονται τους μάγους του χωριού, που θα εξασκούν την παραδοσιακή - μαγική ιατρική μέχρι τις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Οι λαϊκοί αυτοί θεραπευτές θα δεχθούν τις επιθέσεις της εκκλησίας που θα επιχειρήσει να τους εξαφανίσει. Ένας νόμος ήδη από τον 11^ο αιώνα καταδικάζει αυστηρά την "παράνομη" άσκηση της ιατρικής στα ρωσικά χωριά.
- Ο πρώτος γιατρός που είναι γνωστό ότι εργάσθηκε στη Ρωσία ήταν ο Πολωνός Ζαν Σμέρα, που σπούδασε στο Βυζάντιο και στην Αίγυπτο. Ο Σμέρα εκπροσωπεί τη λαϊκή εκδοχή της Κιεβιανής ιατρικής. Οι ιατροί της αυλής ήταν όλοι αλλοδαποί, εφόσον δεν υπήρχε ιατρική εκπαίδευση στη χώρα. Εξασκούν μία λαϊκή, αμειβόμενη ιατρική, κοσμοπολιτικής εμπνεύσεως, βασικά ελληνική. Αν και καλούνται περιστασιακά στα μοναστήρια, ο χώρος δραστηριοποίησής τους είναι κυρίως η αυλή.

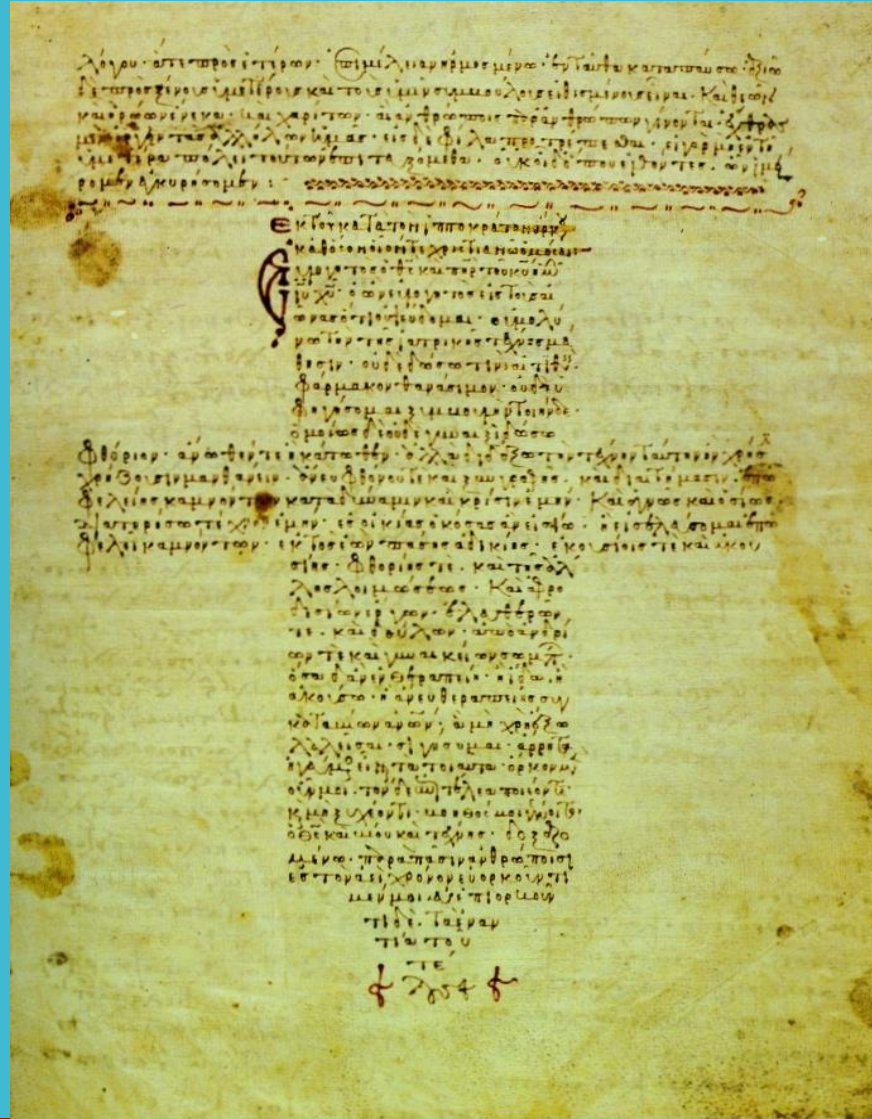

ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ
ΠΕΤΣΕΡΣΚΥ

ΣΧΟΛΗ ΣΑΛΕΡΝΟ

- Εκκλησιαστικό ίδρυμα >>>> Λαϊκός οργανισμός
- Άνθισε η λαϊκή ιατρική αφού πέρασε από την επιρροή της μοναστικής

ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ
ΜΟΝΕΣ
ΚΑΙ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ
ΣΤΟ
ΒΥΖΑΝΤΙΟ

Η θεά με τα φίδια (ιερό της Κνωσού)

Ο Ιπποκράτειος όρκος σε σχήμα σταυρού

Διακοσμητικός
χαρακτήρας;

ή

ένδειξη θείας
αρωγής στο έργο
του ιατρού;

ή

επίδραση της
μοναστικής
ιατρικής;

Επίδρασεις μοναστικής ιατρικής στην επιστημονική ιατρική

Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΟΣ

Ως θαύμα χαρακτηρίζεται κάθε συμβάν, που στη βάση μιας ειδικής αντίληψης (κοινωνικής, θρησκευτικής, φιλοσοφικής κ.λπ.) για τη φύση και τους φυσικούς νόμους, είναι δυνατόν να θεωρηθεί "ανεξήγητο", με τα καθιερωμένα, επιστημονικά αποδεκτά, κριτήρια.

Το θαύμα κατατάσσεται σε ορισμένη κατηγορία γεγονότων που θεωρούνται "ασυνήθιστα" ή "απίστευτα", και οι θρησκευόμενοι ισχυρίζονται πως γίνονται αντιληπτά από τις αισθήσεις τους, ως εκδηλώσεις υπερφυσικής ή θείας προέλευσης.

Cecelia Cichan
Μοναδική επιζήσασα
16 Αυγούστου 1987
Ηλικία: 4 ετών
Αεροπορική: Northwest
Airlines
Απώλειες: 154 ζωές

Με τη λέξη "θαύμα" μπορούμε επίσης να αναφερθούμε σε ένα στατιστικά απίθανο, αλλά θετικό γεγονός, (όπως είναι η επιβίωση κάποιας φυσικής καταστροφής), ή σε ένα "ωραίο" συμβάν, ανεξάρτητα από τις πιθανότητες, όπως είναι μία γέννα ή κάτι ανέλπιστο.

Ο Wallis ξύπνησε ύστερα από 19 χρόνια

Είχε υποστεί κρανιοεγκεφαλική κάκωση που τον άφησε σε κωματώδη κατάσταση. Αργότερα ανέκτησε τις αισθήσεις του αλλά δεν μπορούσε να επικοινωνήσει παρά μόνο με κάποια νεύματα και κραυγές, για περισσότερο από 19 χρόνια.

Ξύπνησε από κώμα μετά από 35 χρόνια. Ο Μανέλ Μοντεαγούδο έπεσε σε κώμα μόλις 22 ετών, το 1979.

Πολλές συμπτώσεις - συγκυρίες μπορούν να χαρακτηριστούν ως θαύματα (π.χ. επιζήσας από σοβαρό ατύχημα, αλλά παράλυτος = θαύμα που επέζησε αλλά... Και μετέπειτα... Θεραπεία από εξειδικευμένη θεραπεία-επέμβαση).

ΘΑΥΜΑ Ή ΤΥΧΗ;

- Ασκληπιείο Επιδαύρου: «Θεός Τύχα [ἀγαθά] [Ίάματα] τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τοῦ Ἀσκληπιού». Εμπλοκή και της Τύχης στις θαυματουργικές θεραπείες του Ασκληπιού και Απόλλωνα (η ασθένεια είναι και ως αποτέλεσμα της ιδιότροπης τύχης)
- Παράδοση αναφέρει αναγγέλονταν ευρέως η ικανότητα του Ασκληπιού να βρίσκει ό,τι θέλει για τη θεραπεία των ασθενών καθώς και να ανασταίνει νεκρούς

Ασκληπιείον
Επιδαύρου

ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΘΕΡΑΠΕΙΕΣ ΤΟΥ ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ ΑΠΟ ΤΑ ΙΑΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΝΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ ΠΛΑΚΩΝ

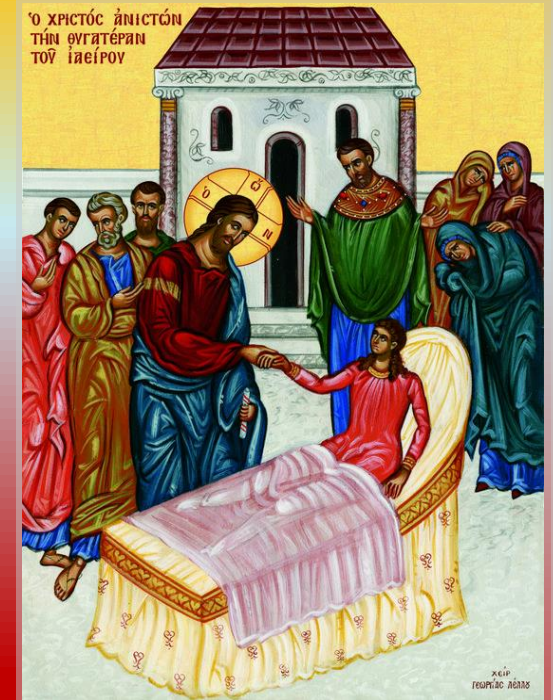
- α) στα φανταστικά, (σκοπός η προβολή της δύναμής του),
- β) σε αυτά με μικρή βαρύτητα, αλλά προβάλλονταν σκόπιμα,
- γ) στα πραγματικά, (επιστημονικές ιατρικές μέθοδοι, για την αντιμετώπιση της νόσου, ενώ ο ασθενής βρισκόταν υπό την επήρεια φαρμάκων ή είχε υποστεί την εγκοίμηση στο Άβατο),
- δ) στα εκφοβιστικά, (αφορούσαν κυρίως ασεβείς ή δύσπιστους),
- ε) στα μαντικά, (άσχετα της Ιατρικής, αλλά υπήρξαν σκόπιμα για να τονισθεί η δύναμη του Ασκληπιού όχι μόνο να θεραπεύει, αλλά και να προβλέπει το μέλλον),
- στ) στα ταμειευτικά, (ουσιαστικά ενημέρωναν τους ικέτες για τα ίατρα, την υποχρεωτική δηλαδή αμοιβή του θεού και τις συνέπειες σε περίπτωση παράλειψής της).

Ασκληπιείον
Τρίκκης

Η θεραπεία του δούλου του εκατόνταρχου – Μτ 8,5-13
Η θεραπεία των δαιμονιζομένων στα Γέργεσα – Μτ 8,28-34
Η θεραπεία του παραλυτικού της Καπερναούμ – Μτ 9,1-8
Η θεραπεία της αιμορροούσης και η ανάσταση της κόρης του Ιαείρου – Μτ 9,18-26
Η θεραπεία των δύο τυφλών – Μτ 9,27-31
Η θεραπεία του κωφάλαλου δαιμονισμένου και άλλες θεραπείες – Μτ 9,32-38
Η θεραπεία του τυφλού και κωφάλαλου δαιμονισμένου – Μτ 12,22-30
Η θεραπεία της κόρης της Χαναναίας και διάφορες θεραπείες – Μτ 15,21-31
Η θεραπεία του σεληνιαζόμενου νέου – Μτ 17,14-21
Η θεραπεία του δαιμονισμένου στην Καπερναούμ – Μκ 1,21-28
Η θεραπεία του δαιμονισμένου στα Γέργεσα – Μκ 5,1-20
Η θεραπεία της αιμορροούσης και η ανάσταση της κόρης του Ιαείρου – Μκ 5,21-43
Η θεραπεία της κόρης της Χαναναίας – Μκ 7,24-30
Η θεραπεία του κωφάλαλου – Μκ 7,31-37
Η θεραπεία του τυφλού της Βηθσαϊδά – Μκ 8,22-26
Η θεραπεία του σεληνιαζόμενου νέου – Μκ 9,14-29
Η θεραπεία του τυφλού της Ιεριχούς – Μκ 10,46-52
Η θεραπεία του λεπρού – Λκ 5,12-16
Η θεραπεία του δούλου του εκατόνταρχου – Λκ 7,1-10
Η ανάσταση του γιου της χήρας στη Ναϊν – Λκ 7,11-17
Η θεραπεία του δαιμονισμένου των Γαδαρηνών – Λκ 8,26-39
Η θεραπεία του κωφάλαλου δαιμονισμένου – Λκ 11,14-23
Η θεραπεία της συγκύπτουσας γυναίκας – Λκ 13,10-17
Η θεραπεία του υδρωπικού – Λκ 14,1-14
Η θεραπεία των δέκα λεπρών – Λκ 17,11-19
Η θεραπεία του τυφλού της Ιεριχούς – Λκ 18,35-43
Η θεραπεία του παράλυτου της Βηθεσδά – Ιω 5,1-16
Η θεραπεία του εκ γενετής τυφλού – Ιω 9,1-41
Η ανάσταση του Λαζάρου – Ιω 11,1-44

ΘΑΥΜΑΤΑ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

- Το *modus operendi* των θαυμάτων γίνεται σε χρόνο ενυπνίου [σε εγκοίμηση, κατά το πρότυπο του Ασκληπιού].
- Ο άγιος εμφανίζεται μεταμφιεσμένος με ιατρικό σχήμα.
- Η θεραπεία διενεργείται με αφή των χειρών του αγίου, συχνά βίαιη, στην πάσχουσα περιοχή του πιστού, τις περισσότερες φορές συνοδεία έντονου πόνου ο οποίος αφυπνίζει τον άρρωστο/ιαθέντα.
- Αναφέρεται επίσης η χρήση της κηρωτής ως αλοιφή από το κανδήλι του αγίου, αλλά και άλλα μείγματα προς επάλειψη.
- Περιγράφεται επίσης και χειρουργική τομή σε ένα θαύμα της συλλογής.

Άγιος Αρτέμιος

Γέννηση 3^{ος} αιώνας

Κοίμηση 362

Ο Άγιος Αρτέμιος θεωρείται Μεγαλομάρτυς του Χριστιανισμού και, σύμφωνα με τον Συναξαριστή, ήταν «Δουξ και Αυγουστιάλιος» επί Μ. Κωνσταντίνου. Αποκεφαλίστηκε στην Αντιόχεια κατόπιν διαταγής του Αυτοκράτορα Ιουλιανού επειδή τον κατέκρινε δημόσια για την θεωρούμενη «αποστασία» του, από τον Χριστιανισμό.

ΣΥΓΚΛΙΣΗ ΑΓΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΣΜΙΚΗΣ (ΙΠΠΟΚΡΑΤΙΚΗΣ) ΙΑΤΡΙΚΗΣ

- Διαπιστώνονται ανθρώπινα χαρακτηριστικά στην εμφάνιση του όπως:
- Εμφανίζεται με αμφίεση ιατρού
- Εξετάζει τον ασθενή, στηρίζεται στην παρατήρηση του «πάθους»
- Αναφέρει ιατρική διάγνωση και εμφανίζεται με ανθρώπινο/κοσμικό, τρόπο (π.χ. “Συκαμινέαι είσι έπτά, μέγα τίποτε· ίδε είς ποιον νόσημα ήπόρησαν οί ίατροί”.)
- Εφαρμόζει ή και συστήνει θεραπεία παρεμφερή με ιατρική «συνταγή» της κοσμικής (ιπποκρατικής) παράδοσης (π.χ. έκράτησεν αύτου τούς διδύμους και έσφιγξεν γενναίως..., Άφες έλθη σοι όξος πάνυ άσπρον και έν αύτῳ έμβαλε άλας, και βρέξας ράκος ψιλόν έν αύτῳ, επίθες τῳ τόπῳ, ένθα τὸ πάθος έστίν, και καλῶς έξεις)
- Ο ασθενής αποθεραπεύεται συχνά σε κάποια χρονική διάρκεια (όπως στην κοσμική ιατρική) και όχι αυτομάτως κατά τον υπερφυσικό τρόπο που επιτάσσει η θεϊκή θαυματουργία

Άγιος Αρτέμιος

- «ὁ ἅγιος μάρτυς έν σχήματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἀνθίμου»
- "Άφες ίδω τί έστιν ὁ έχεις", ... Τί έστιν ὁ έχεις"; ὁ δέ πρὸς αὐτόν· "Άσθενῶ και οί ίατροί άποροῦσιν ίατρεῦσαί με". λέγει αύτῳ ὁ ἅγιος· "Άνω τὰ ίμάτιά σου· άφες ίδω τί έχεις"

«ὁ δέ ἀναστάς έποίησεν καθῶς προσετέτακτο, και είς ήμέρας δύο άφανείς γεγόνασιν αί έπτά συκαμινέαι»

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ἙΡΜΗΝΕΙΑ
περὶ τῆς
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΚΑΙ
ἘΦΕΛΕΙΑΣ
μερικῶν ἐκλεκτῶν καὶ δοκιμασμένων
Ἱατρικῶν,
ὅπου πιζῶς καὶ εὐτόχως συσκευάζονται, καὶ ἐτοιμῶς
διαπωλῆνται εἰς τὸ Ὀρφανοτροφεῖον τῆς
ἐν τῇ Σαξονίᾳ
ΜΑΓΔΕΜΠΟΥΡΓΙΚῆς Ἑλλάδος
Παρά τῷ Ἐξοχωτάτῳ ἐν Ἱατροῖς, καὶ Ἐπιφανεστάτῳ
ΚΥΡΪΟΥ
ΔΑΒΪΔ ΣΑΜΟΥΗΛ ΜΑΔΔΪ
ΤΟΥ ΑἰΓΥΠΤΟΥ
Ἀρχιατρικῆ καὶ Αὐλικῆ Συμβουλταρχοῦ τῆς Ἐξοχωτάτης Πρίγκιπος
τῆς Ἑσθίας Κόδεν καλαμίνης, καὶ ἐν τῇ εἰρημῶς
Ὀρφανοτροφείῳ Ἱατρῶ ἱεροῦ.
καὶ Ἰατροποιήσεως
Μὲ τὰ ὅποια Ἱατρικὰ, κατὰ τὴν πολλὴν πρᾶξιν καὶ
δοκιμῶν ἐπιτυχῶς, ἀλλὰ καὶ ἐπιτυχῶς
Ἀσθένειαι σὺν Θεῷ ἐντυχῶς θεραπεύονται.
Μεταφρασθεῖσαι ἀπὸ τοῦ Λατινικοῦ εἰς τὴν ἀπλήγ
τῶν σημερινῶν Γραικῶν διάλεκτον παρὰ τῷ Ἰατρῶ
ἐν σκαδάλῳ
ἸΩΑΝΝΟΥ ἈΔΑΜΗ.
Ἐν τῷ Ὀρφανοτροφείῳ τῆς Ἀθῆναι, ἔτι σωτηρίῳ 1772.

ΣΥΝ ΘΕΩ
CUM DEO

#

Ἱατρική και αρωγή Θεού

ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΕΘΝΙΚΟΥ & ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Η κοσμογονική θεωρία του έχει ως εξής: Τα στοιχεία είναι τέσσερα: πυρ, ύδωρ, γη, αέρας.

Η δε Φιλία (η έλξις) τα ενώνει και το Νείκος (η άπωσις) τα χωρίζει. Εκφράζεται δε κατά τον ακόλουθο τρόπο: Ο Ζευς φεγγοβολεί, η Ήρα ωρίζει την ζωή, καθώς και ο Αϊδωνεύς, η δε Νήστις, χύνοντας τα δάκρυά της, δημιουργεί την πηγή της ζωής των θνητών. Με τον Δία εννοεί το πυρ. Με την Ήρα την γη. Αϊδωνέα ονομάζει τον αέρα και Νήστιν "τονερό". «Αυτά δε». λέγει «διαρκώς αλλάζουν και ποτέ δεν παύει η αλλαγή αυτή». ωσάν η τακτοποίησις αυτή να είναι αιώνια.

Απαρχή της αρχαίας Ελληνικής ιατροφιλοσοφικής σκέψης

‘Ο κ. Γ. Καματερός μίλησε χθές επί μία ώρα σε μεγάλη συγκέντρωσι τῶν κατοίκων τῆς Κῶ. Οἱ συνεργάτες του τὸν ἐπευφήμησαν. Ἡ εἰκόνα μοιάζει με... προεκλογική.

Ο Καματερός εμφανίσθηκε στο δημόσιο προσκήνιο το 1976 όταν ανακοίνωσε πως είχε εφεύρει ένα φάρμακο το οποίο είχε την ικανότητα να αναστέλλει και να εξουδετερώνει κάθε νεοπλασματική νόσο.

Η περίπτωση του έλαβε τεράστιες διαστάσεις, καθώς τις κινήσεις του πρόβαλλαν τα τότε Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και εκατοντάδες κόσμου συνέρρεαν στις ομιλίες του. Σε αυτές, που πραγματοποιούνταν κατά κανόνα σε ανοικτούς χώρους, ο Καματερός μοίραζε δωρεάν το φάρμακό του, το οποίο έμεινε γνωστό ως το «νερό του Καματερού», τόσο σε υγρή μορφή σε φιαλίδια (οι επικριτές του οποίου υποστήριζαν ότι περιείχαν απλό νερό), όσο και σε μορφή κονιάματος (σκόνης).

ΣΤΗΝ 2η ΣΕΛΙΔΑ
‘Ο Διαγωνισμός
ΕΛΠΑ-«ΗΧΟΥΣ»
γιά τὸ ἐφετεινὸ
Ράλλυ Ἀκρόπολις

ΑΘΛΗΤΙΚΗ
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ
Η Χ Ω

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ
ΤΗΣ ΑΡΧ. Τ. ΠΑΡ. 22237 ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Γ. ΓΡΑΤΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚ.: ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Ε. ΓΕΡΓΑΛΑΣ ΣΤΙΣ 21.00 ΑΡΧ. ΚΑΝΟΝ 2474 ΠΑΡΟΝΤΑΣ 18 Σελίδες 1974

Η ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΑ ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΩΝ

Τὸ μοίρασαν χδές στό γήπεδο τῆς Ν. Φιλαδελφείας

**ΗΠΙΑΝ ΑΠΟ ΤΟ ΝΕΡΟ
ΠΑΙΚΤΕΣ ΤΗΣ Α.Ε.Κ.!**

Οἱ Σκρέκης, Δέδες, Παπαδόπουλος, Ραβούσης, Στεφανίδης βόηκαν τὴν εὐκαιρία νὰ προμηθευτοῦν καὶ νὰ δοκιμάσουν μαζί με ἑκατοντάδες ἄλλους ἀνθρώπους ποὺ εἶχαν πολιιορκήσει τὸ γήπεδο

TA NEA

Πολιτικές σημασίες ἡ ἀπόφασις τῶν ‘9.

ΣΕ ΓΙΑΤΡΟΥΣ ΚΑΙ ΑΣΘΕΝΕΣ ΤΟ ‘ΑΝΤΙΚΑΡΚΙΝΙΚΟ.

‘Υπερλεκτικότητα συνάτι τὸ ἀποργατῖο

‘Από τοῦς ἰσχυροῦς του.

ΟΣΑΜΠΩΝ ΦΟΒΑΤΑΙ

‘Εξαφανίσθησαν ἄγχοι

‘Ησυχία στὸ ἀσθενατῖο

‘Οὐ σὺβση μεγάλη ‘‘ρόρυο’’

ΠΩΣ ΘΑ ΔΟΛΟΦΟΝΗΘΗ

Σὲ ἐπιφυλακὴ ἐπίθεσι ἀπὸ χδές ἡ Ἐθνική Φρουρά

Κίνδυνος νὰ ἀνατιναχθῇ ἡ Θεσσαλονικὴ

Μέου οἱ 60 ὥρες πρὸ ἔξορσ.

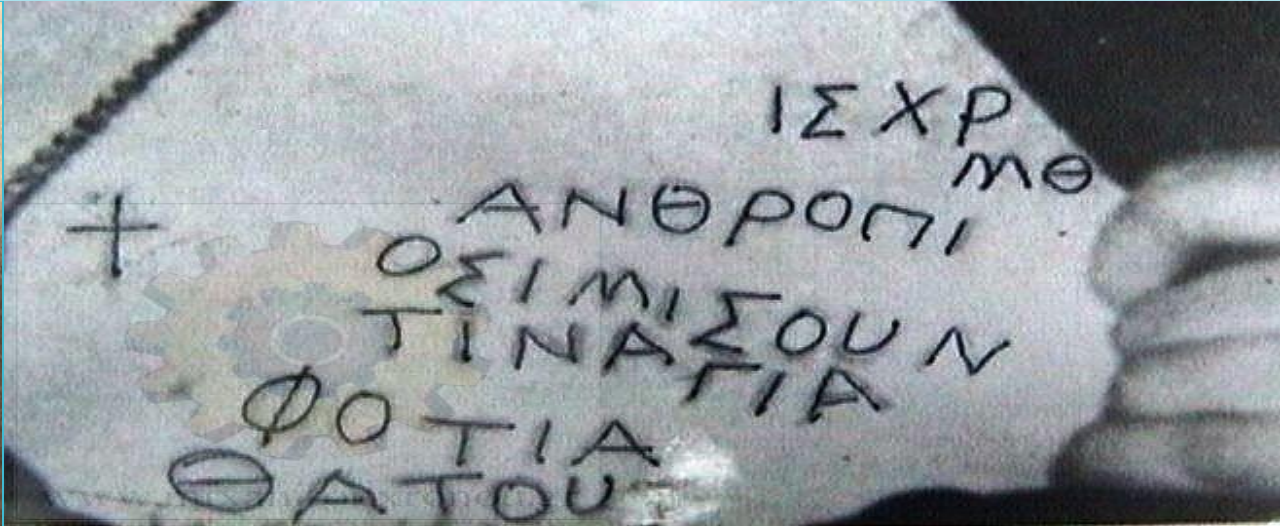
Αγκυρα: ἀπειλὴ νὰ... παραβιάσῃ τὸ Αἶγαίο

‘Ουσχετῖται ὁ στρατηγὸς τῶν 500 κ.δ.δ.

‘Ο κοινοβουλευτικὸν προκάρου στὴν Ἰβηρη κίβρησις

Καὶ σὲ μορφή κονιάματος (σκόνης).

Το “νερό” του Καματερού

Αθανασία σουπερ - στάρ

Η «ΑΓΙΑ» ΠΟΥ ΜΑΣ ΝΤΡΟΠΑΖΕ
ΕΡΕΥΝ

Η Αθανασία όταν πέρασε και αναστήθηκε στην Αμερική.

ΔΕΡΜΟΓΡΑΦΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΠΑΤΕΩΝΕΣ

Ο ΔΕΡΜΟΓΡΑΦΙΣΜΟΣ είναι μία σπάνια διαμερεια του ανθρώπινου οργανισμού. Όταν τα δάκτυλα του δερματογραφικού ελαστικού παράγεται μεγάλη ποσότητα υγρασίας με αποτέλεσμα μετά από κάποιο χρονικό διάστημα να εμφανίζεται στο σημείο που ακουήθηκε η πίεση σημάδι το οποίο χάνεται μετά από λίγο.

ΣΤΟΥΣ ΣΚΟΤΕΙΝΟΥΣ κληροί του Μόσκω οι δερματογραφικοί κηρύσσον και καλά και δύσκολος στήριξη. Οι καλά ήταν όταν με τη μηχανή που τριβόταν στο σημείο τους αλευρίαν, αποκτούσαν ελαφρά, πρόσφατα έδωσαν σε καλλύγους και βασιλείδης. Καμιά φορά όμως τους παύσαν στη φωτιά σαν εκπαιδευτικούς του Σατανά. Η περίπτωση της Αθανασίας αποτελεί ένα σπάνιο κενό οπίσθιος Ιαπωνόταν — Αθανασίας Παροσώρω από γύλα μνήσανή της έχη γρανα η Πενονία είναι στο ΔΕΡΜΟΓΡΑΦΙΚΟ στίθος της Αθανασίας Σαμαρ-Κρικέτου. Με υλοίση σιχνόσητα φρονιστρών κατά τη δατία 1959-61, τότε που το κάρ έδωκε Στήριχος — Κρικέτου αβρότων για την κατάσταση των αράδων και των εκάλληρών. Τη προσοχή τους κινού το σκεπάλ με το οποίο ηχη καταλάσσαν τη χώρα το αστυνομικό παραρτηριο της ΕΡΕ. Το παραμόνο των μνημόνων είναι βέβαια ανάλογο με τις ανάγκες της στήριξης.

Όταν στις 21.11.59 γίνετα στα Πιλαλλοδραία της Αθήνας Ειχη της Αθανασίας, με κέντρο ελε γύλαση τα αθώων.

Ανγλία, ούτε τρένε ούτε τίνου. Δοκίμας τίμα τη Έση και φέτα κάπ, κάνει εμπό. Τάχη έη με τη αση. Και για πιο αναρωτήματα πως διατηρείται από σση άσητα γιατί δεν έβρε από βελίς τρετα; Ασητα Τραπαζαρία όποιο θα φέτα σποροέτα και στήρη αή τ κονιά και περό κούρ. Οι άδωνες του άδων πεύθηντα, με παγιά και ανέκρωτα τρέμα. Ο ά παρήσανος, στήρη και γράμας σποροέτα έη αή του Ιβρομάτορ. Η αρχή γίνετα αή τας έα κοριστόν. Εβό να δείτε σόματα. Ασηλάση τ ζώνη ανθρώπων όνατα Μόνο βία τα έη έη στο έδαφος τους. Ασηλάση α χόρο αση τ αποκίτες. Τα έητρο κομφορτάτα τίμα στήρη, μεκίτες ασηλάση έηνα όνα αή σποροέτα.

Αθωα η «Αγια του Αιγάλεω»

Αθωα για δεύτερη φορά κηρύχθηκε χτες από το Πενταμελές Εφετείο Αθηνών η «Αγια του Αιγάλεω» Αθανασία Κρικέτου (φωτογραφία) που βαρυνόταν με την κατηγορία της απάτης σε βαθμό κακούρηγματος και σωματικής βλάβης σε βάρος τροφίμων του Ιδρύματος «Παναγία η Φανερωμένη».

— Το έργο μου είναι μια αδιάκοπη πράξη ανθρωπιάς, είπε στην απολογία της η Αθανασία Κρικέτου.

Την απαλλαγή της «Αγίας» πρότεινε ο Εισαγγελέας της έδρας, ενώ οι δικηγόροι της κ.κ. Αλεξ. Κατσαντώνης και Γιάννης Παπαδογιαννάκης είπαν στο δικαστήριο ότι «δεν υπάρχει αδίκημα».

Τελικά οι δικαστές δέχθηκαν με την απόφασή τους πως η Αθανασία Κρικέτου ήταν άσχετη με τις κατηγορίες και την κήρυξαν αθώα.

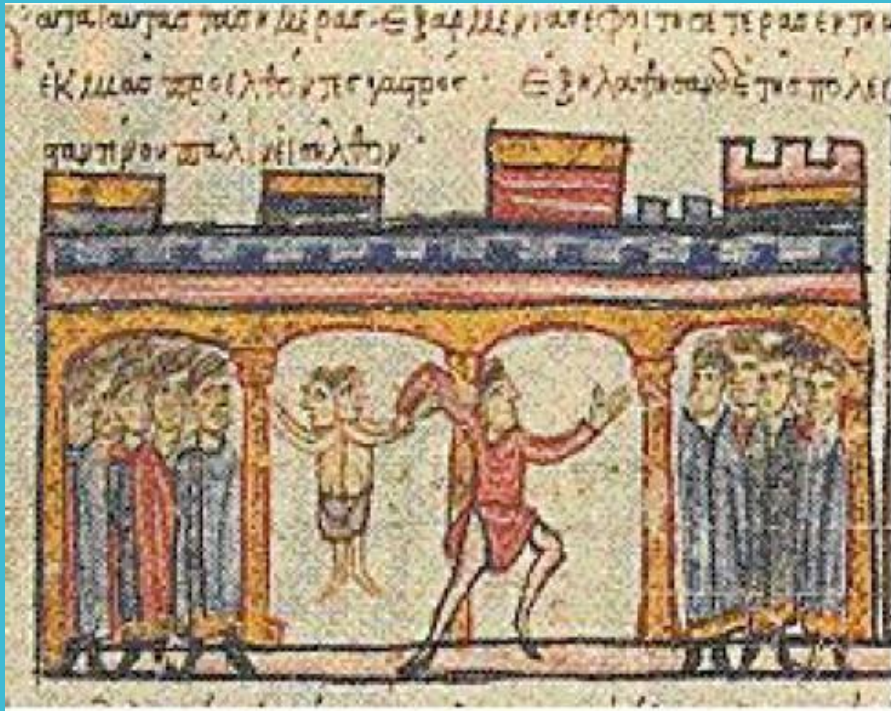
Η Αθανασία Κρικέτου - Σάμαρη (1928 - 2020) γεννήθηκε στην Μανωλάδα Ηλείας. Γνωστότερη ως Αγία Αθανασία του Αιγάλεω ήταν Ελληνίδα διευθύντρια γηροκομείου και κατά τους ισχυρισμούς της, οραματίστρια και προφήτισσα.

Rhopalurus junceus Herbst, 1800

Το «θαυματουργό» δηλητήριο του μπλε σκορπιού της Κούβας αποτέλεσε άλλο ένα δείγμα της ανάγκης που έχουν οι ασθενείς με καρκίνο να αναζητήσουν μια ελπίδα ακόμη και σε κάτι που δεν έχει αποδειχθεί επιστημονικά. Στα μέσα της δεκαετίας του 1990 πολλοί Έλληνες είχαν σπεύσει στην Κούβα, προκειμένου να λάβουν το μαγικό σκεύασμα που θα τους απάλλαζε από τον καρκίνο. Τότε πολλά ΜΜΕ είχαν αναφερθεί στη σοβαρότητα του θέματος, καθώς υπήρχαν και πολλοί ασθενείς που, ενώ δεν είχαν τα προς το ζην, αναζητούσαν χρήματα για να ταξιδέψουν στην Κούβα. Το δηλητήριο του μπλε σκορπιού αποτελούσε για πάνω από 20 χρόνια μια αχτίδα ελπίδας για τους καρκινοπαθείς στην Κούβα, που προσέτρεχαν στους κάθε λογής «γιατρούς» για να σωθούν. Πολλοί -για άγνωστους λόγους- είχαν δει θεαματικά αποτελέσματα, ενώ ασθενείς που είχαν εγκαταλείψει τις συμβατικές θεραπείες είδαν την υγεία τους να επιδεινώνεται. Περίπου 25 χρόνια μετά, η Υπηρεσία Τροφίμων και Φαρμάκων των ΗΠΑ έδωσε άδεια να πραγματοποιηθεί η πρώτη κλινική δοκιμή με δηλητήριο του μπλε σκορπιού σε ανθρώπους. Αγνωστο εάν θα αποδειχθεί πράγματι αποτελεσματικό ή όχι. Παρ' όλα αυτά, οι Κουβανοί φαίνεται πως τα τελευταία χρόνια έχουν δημιουργήσει διάφορα σκευάσματα που στηρίζονται κυρίως στην ομοιοπαθητική λογική και απευθύνονται σε σοβαρές παθήσεις.

Το «θαυματουργό» δηλητήριο του μπλε σκορπιού της Κούβας

- «...συμπεφυκότες από του στόματος της γαστρος μέχρι των υπό γαστέρα»
- «υπό πάντων ως εξαίσιον τέρας εθαυμάζοντο...»
- «...επειράθησαν το νεκρωθέν αποτεμείν μέρος ελπίδι του το έτερον ζήσεσθα...»
- «...τρεις ημέρας επιβιούς ετελεύτησεν...»

Διαχωρισμός σιαμαίων διδύμων στο Βυζάντιο

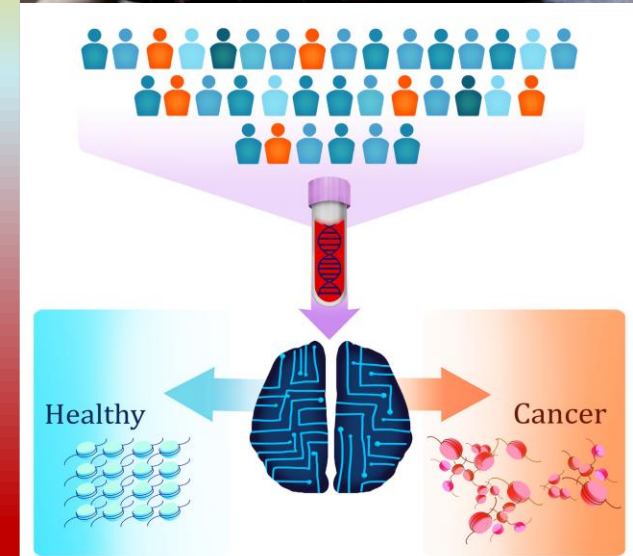

Με τη βοήθεια της σύγχρονης τεχνολογίας, δύο κρανιοπαγή σιαμαία στη Βραζιλία απέκτησαν δεύτερη ευκαιρία στη ζωή. Η επέμβαση διαχωρισμού τους, στέφθηκε με απόλυτη επιτυχία. Τα δύο αγόρια, ο Αρθουρ και ο Μπερνάρντο, γεννήθηκαν συνδεδεμένα στο κρανίο και μοιράζονταν τον εγκέφαλό τους. Η επέμβαση πραγματοποιήθηκε στο Instituto Estadual do Cerebro του Ρίο ντε Τζανέιρο, υπό την εποπτεία της εξειδικευμένης ομάδας ιατρών του παιδιατρικού νοσοκομείου Great Ormond Street, στο Λονδίνο, που παρακολουθούσε τα πάντα από τη βρετανική πρωτεύουσα. Συνολικά, τα δύο αγόρια υποβλήθηκαν σε επτά χειρουργικές επεμβάσεις. Η τελευταία και τελική διήρκεσε περισσότερες από 27 ώρες, με συμμετοχή 100 υγειονομικών όλων των ειδικοτήτων. Εκτός από την πολυπλοκότητα της αρχικής κατάστασης, τόνισε ο δρ Τζεελανί, προηγούμενες ανεπιτυχείς προσπάθειες διαχωρισμού δυσχέραναν ακόμα περισσότερο την επέμβαση, επειδή είχε δημιουργηθεί ουλώδης ιστός, που καθιστούσε κάθε χειρουργική κίνηση πιο επικίνδυνη.

Διαχωρισμός κρανιοπαγών διδύμων

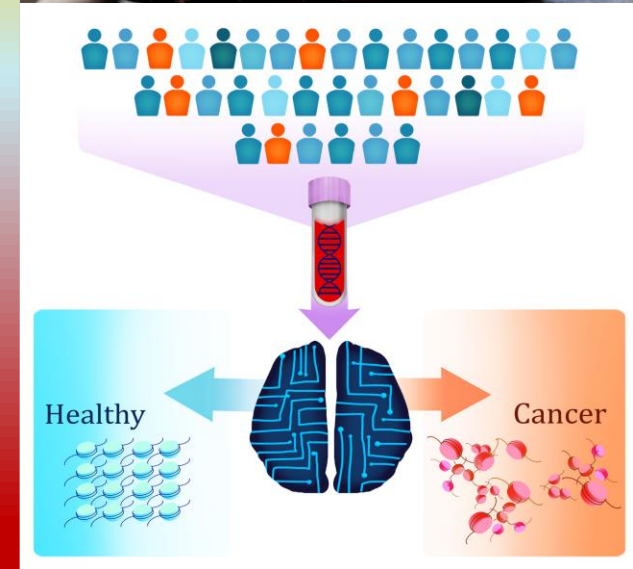
ΣΥΜΠΟΡΕΥΕΤΑΙ Η ΙΑΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟ ΘΑΥΜΑ?

- Αλματώδης αύξηση ιατρικών γνώσεων - μεθόδων - τεχνολογίας - φαρμακευτικής - νέες μορφές θεραπείας.
- Εύκολη - σχεδόν άμεση πρόσβαση στην πληροφόρηση - γνώση
- Η αλματώδης πρόοδος κατ' αρχήν δείχνει υπέροχη?

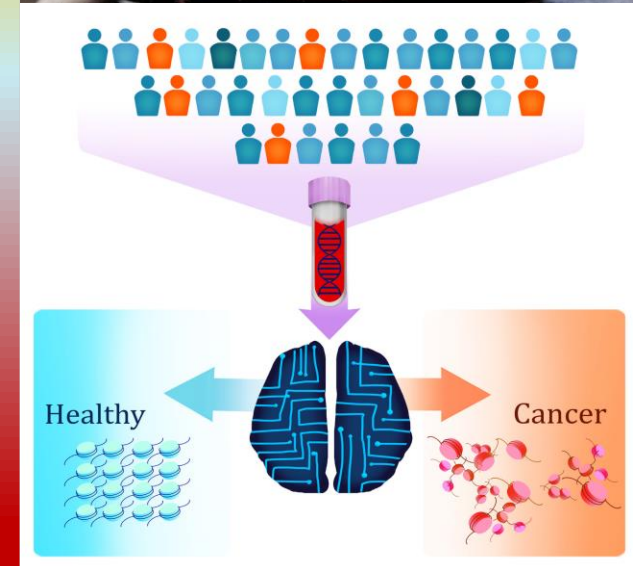
ΣΥΜΠΟΡΕΥΕΤΑΙ Η ΙΑΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟ ΘΑΥΜΑ?

- Η φύση έχει εμφανίσει όλα τα μυστικά της (ιατρική - βιολογία - φυσική κλπ), ώστε η αρρώστια τελικά ηττήθηκε?

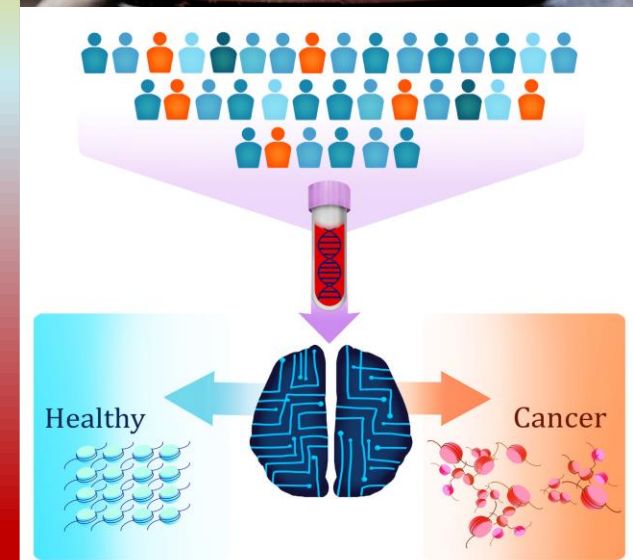
ΣΥΜΠΟΡΕΥΕΤΑΙ Η ΙΑΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟ ΘΑΥΜΑ?

- Ο άνθρωπος είναι πλέον ο κυρίαρχος της φύσης και η γνώση τώρα μπορεί να αντικαταστήσει την πίστη και τον Θεό? ή ενδέχεται η πίστη και ο Θεός να παραμείνουν ακόμη άγνωστα πεδία?

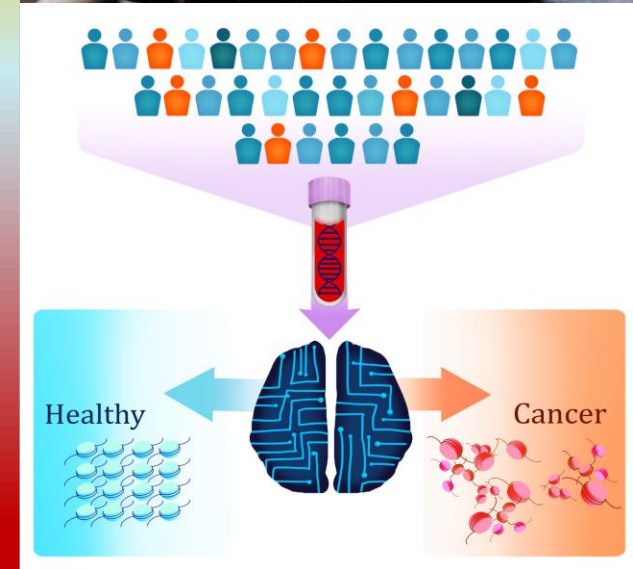
ΣΥΜΠΟΡΕΥΕΤΑΙ Η ΙΑΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟ ΘΑΥΜΑ?

- Παράταση ζωής, έστω και επώδυνης (εγκεφαλικά νεκροί - σοβαρές αναπηρίες με απόλυτη εξάρτηση, - καρκινοπαθείς με εξαιρετικά επώδυνες και μακροχρόνιες θεραπείες) = παράταση παράκλησης - θαύματος ή παραίτησης από το επιθυμητό εμπρός στην αδυναμία κατανόησης της ζωής και του θανάτου?
- Το θαύμα ναι ή όχι υποχρεωτικά καταργεί τους φυσικούς νόμους?

ΣΥΜΠΟΡΕΥΕΤΑΙ Η ΙΑΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟ ΘΑΥΜΑ?

- Το πρώτιστο αγαθό που σέβεται ο Θεός στον άνθρωπο, είναι η ελευθερία του

ΣΥΜΠΟΡΕΥΕΤΑΙ Η ΙΑΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟ ΘΑΥΜΑ?

✿ «Τα θαύματα δεν είναι αντίθετα στη φύση, αλλά αντίθετα σ' αυτά που ξέρουμε για τη φύση» Άγιος Αυγουστίνος, 354-430

✿ Στην πραγματικότητα, η πίστη δεν πηγάζει από το θαύμα, αλλά το θαύμα από την πίστη. Φιοντόρ Ντοστογιέφσκι, 1821-1881, Ρώσος συγγραφέας

✿ Ο ιατρικός όρος για το θαύμα είναι «λανθασμένη διάγνωση». Στήβεν Κινγκ, 1947-, Αμερικανός συγγραφέας

✿ Η πραγματικότητα είναι η φαινομενική απουσία αντίφασης. Το θαύμα είναι η έκρηξη της αντίφασης μέσα στο πραγματικό. Louis Aragon, 1897-1982, Γάλλος συγγραφέας & ποιητής

